

โอกาสทางเศรษฐกิจภาคเหนือจากการเข้ามาของ Digital nomad

รศสุคนธ์ ศึกษาภาพัฒนา | ศรีนยา อธิพนพิชญ์ | พิกยาภรณ์ หลานคำ
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ

ตั้งแต่การแพร่ระบาดของ COVID-19 จะเห็นว่ากระแสการเดินทางของกลุ่ม Digital nomad เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและคาดว่าจะในอีก 10 ปีข้างหน้าจะเร่งตัวขึ้นอย่างก้าวกระโดด ซึ่งประเทศไทยนับเป็นเป้าหมายการเดินทางสุดฮิตของนักเดินทางกลุ่มนี้ และติดอันดับต้นๆ ของโลก โดยเฉพาะพื้นที่ในหลายจังหวัดของภาคเหนือ ซึ่งการเข้ามานี้จะช่วยสร้างการกระจายตัวในกลุ่มนักท่องเที่ยวในภาคเหนือ รวมถึงเสริมสร้างความแข็งแกร่งการท่องเที่ยวในระยะยาว **ประเด็นที่น่าสนใจ อะไรคือเสน่ห์ของภาคเหนือในการดึงดูดนักเดินทางกลุ่มดังกล่าว ภาคเหนือจะรักษาเสน่ห์นี้และสร้างโอกาสให้กับเศรษฐกิจในพื้นที่ได้อย่างไร** บทความนี้จะช่วยถ่ายทอดมุมมองจากการรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ นักวิชาการ และกลุ่ม Digital nomad รวมถึงถอดบทเรียนจากต่างประเทศ เพื่อนำไปสู่นโยบายเพิ่มศักยภาพของพื้นที่เพื่อเตรียมความพร้อมเปิดรับโอกาสและรับมือกับความท้าทายจากการเข้ามาในภูมิภาคของ Digital nomad ได้อย่างยั่งยืน

1. ทำความรู้จัก Digital nomad

Digital nomad คือใคร บุคคลหรือกลุ่มคนทำงานที่ใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหลักในการทำงานผ่านช่องทางออนไลน์ และรักการเดินทาง ใช้ชีวิตในสถานที่ต่างๆ ทั่วโลก โดยรับรายได้จากนอกประเทศที่ทำงาน เช่น พนักงานทำงานแบบ work from anywhere เจ้าของธุรกิจที่ดำเนินกิจการผ่านทางออนไลน์ รวมไปถึง content creator ใน platform online ต่างๆ เป็นต้น

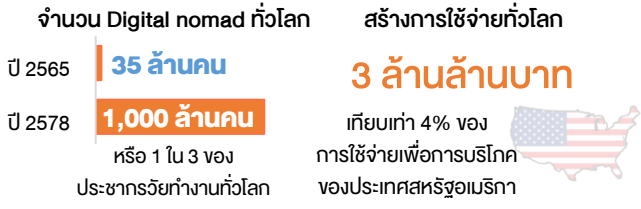
ลักษณะ-พฤติกรรม ของ Digital nomad^{1/}

- ส่วนมากเป็นคน ยุโรป/อเมริกา
- อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี
- ทำอาชีพอิสระ: เช่น โปรแกรมเมอร์ นักการตลาด
- อยู่แต่ละเมืองนาน 3-6 เดือน
- ใช้จ่ายเฉลี่ย 64,772 บาท/เดือน
- ใช้บัตรต่างประเทศ ถอนเงินสด ผ่าน ATM ในไทย
- ใช้จ่ายด้วยเงินสด

Digital nomad สำคัญอย่างไร^{2/}

อีก 13 ปี จำนวน Digital nomad มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 1 ใน 3 ของประชากรวัยทำงานทั่วโลก และอาจมีค่าใช้จ่ายทั่วโลกสูงเกือบ 3 ล้านล้านบาท

2. ประเทศไทย และภาคเหนือถือเป็นจุดมุ่งหมายอันดับต้นๆ ที่ชาว Digital nomad ทั่วโลกให้ความสนใจ

ไทยถือว่าเป็นประเทศที่ Digital nomad สนใจเยี่ยมเยียนอันดับต้นๆ ของโลก โดยกรุงเทพฯ เป็นจุดหมายที่ได้รับความนิยมติดอันดับ 1 ใน 3 ของโลก จากการจัดอันดับของหลายสำนัก โดยต้อนรับชาว Digital nomad กว่า 12,200 คน รองลงมาคือ เชียงใหม่และภูเก็ต ยังติดอันดับที่ 16 และ 56 ของโลก ตามลำดับ ทั้งนี้ Digital nomad สร้างรายได้ให้ 3 เมืองยอดนิยมในไทยกว่า 1.7 พันล้านบาทต่อเดือน^{3/} หรือ คิดเป็น 5% ของรายได้จากผู้เยี่ยมเยียนชาวต่างชาติใน 3 จังหวัด

หากกลับมามองในพื้นที่ภาคเหนือ เชียงใหม่ติดอันดับ 3 ของโลก เมืองที่เหมาะสมกับทำงานแบบรีออฟฟิศ^{2/} และอันดับที่ 16 ของโลก เมืองที่ Digital nomad ให้ความสนใจ^{1/} เนื่องจาก ...

- 1 ค่าครองชีพไม่สูงมาก
- 2 มีความปลอดภัย
- 3 โครงข่ายอินเทอร์เน็ตที่ดี
- 4 มีโอกาสในการต่อยอดทำธุรกิจ
- 5 คุณภาพโรงพยาบาลดี
- 6 มีอากาศที่อุ่นตลอดทั้งปี

โดย Digital nomad มักใช้เชียงใหม่ เป็น hub ในภาคเหนือ เก็บสัมภาระเพื่อเดินทางไปยังจังหวัดใกล้เคียงอื่น นอกจากนี้ ในระยะถัดไปตามแผนระเบียงเศรษฐกิจภาคเหนือ (NEC) ที่จะช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจภาคเหนือผ่านอุตสาหกรรมเป้าหมายในกลุ่มดิจิทัล คาดว่านโยบายดังกล่าวจะเพิ่มแรงดึงดูด Digital nomad ในพื้นที่ขึ้นอีก อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยเฉพาะในพื้นที่ที่ทำให้พื้นที่ลดความน่าสนใจ อาทิ คุณภาพอากาศที่ไม่ดีในช่วง (หมอกควัน) ความอันตรายบนท้องถนน และทักษะด้านภาษาต่างชาติของคนในท้องถิ่น ซึ่งถ้าสามารถแก้ไขข้อจำกัดข้างต้นได้ ก็จะช่วยพัฒนาความน่าสนใจของพื้นที่ได้เพิ่มขึ้นอีก

จำนวน Digital nomad ที่มาเยือนเฉลี่ย/เดือน^{3/} ในปี 2565

Digital nomad ในเชียงใหม่

ที่มา: 1/ 63 Surprising Digital Nomad Statistics [Analysis Updated for 2023] by A Brother Abroad 2/ How Much Money Does A Digital Nomad Need Each Month? By NomadTalk.NET 2/ abrotherabroad.com 3/ 63 Surprising Digital Nomad Statistics [Analysis Updated for 2023] by A Brother Abroad 3/ Nomadlist.com as of 15 Sep 2023
หมายเหตุ: จำนวนโดยคณะผู้จัดทำ ใช้อัตราแลกเปลี่ยน ณ 30 ส.ค. 2565 34.545 บาท ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ

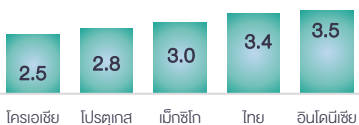
3. ผลต่อพื้นที่จากการเข้ามาของ Digital nomad

จากการถอดบทเรียนในต่างประเทศ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประกอบการในพื้นที่ จ.เชียงใหม่ พบว่า การเข้ามาของ Digital nomad ทำให้เกิดผลดีต่อประเทศเจ้าบ้าน (Host country) ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ผ่านช่องทางต่างๆ ดังนี้ ...

ผลระยะสั้น (Short term)

Digital nomad มีกำลังซื้อสูง ส่วนใหญ่ได้รับรายได้จากประเทศที่มีค่าครองชีพสูง

รายได้เฉลี่ยของ Digital nomad เทียบกับค่าใช้จ่ายของประชาชนในประเทศนั้นๆ (เท่า)

ที่มา : Numbeo, 63 Surprising Digital Nomad Statistics, คำนวณโดย คณะผู้จัดทำ

Digital nomad ช่วยเพิ่มกำลังซื้อและรายได้ให้พื้นที่ผ่านการใช้จ่าย

ใช้จ่ายเพื่อสินค้าอุปโภคบริโภค นิยมใช้จ่ายกลับไปกับคนในพื้นที่ บริโภคสินค้าใช้ในชีวิตประจำวัน โดยจะนิยมซื้อสินค้าผ่านตลาด และซูเปอร์มาร์เก็ต

ใช้จ่ายเพื่อที่พัก นิยมที่พักราคาประหยัดมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบ เดินทางสะดวก มีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง และมีสังคมของ Digital nomad เช่น Co-living space และ เกสเฮาส์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกิจกลุ่ม SMEs

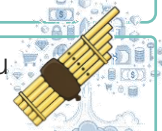

ใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว นิยมท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ วัฒนธรรม และทำกิจกรรม outdoor ที่สนใจ ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวเนื่องการท่องเที่ยวได้ประโยชน์ อาทิ สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมนันทนาการ ธุรกิจนำเที่ยว และรถเช่า

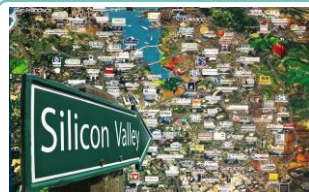
ผลระยะยาว (Long term) พื้นที่จะได้รับประโยชน์จาก Digital nomad สามารถยกระดับศักยภาพพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

1. การถ่ายทอดทักษะ (Skill transfer) หากคนในท้องถิ่นได้รับการถ่ายทอดทักษะที่หลากหลายจาก Digital nomad จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน อาทิ ภาษา การใช้เทคโนโลยี (IT) ความคิดสร้างสรรค์ และการวิเคราะห์ เช่น หนึ่งใน Co-working space ใน จ. เชียงใหม่ เสนอให้ Digital nomad ใช้พื้นที่ทำงานและเช่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ฟรี แลกกับการร่วมเป็น Training center เพื่อถ่ายทอดทักษะด้านภาษา ทักษะเทคโนโลยี และทักษะในการทำงานให้กับคนในพื้นที่ เป็นต้น

2. นวัตกรรมใหม่ (Innovation) หรือองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดจากการผสมความรู้/ทักษะระหว่าง Digital nomad และคนท้องถิ่น เช่น Digital nomad อาชีพ Voice Trainer พบเสียงรูปแบบใหม่จากเครื่องดนตรีท้องถิ่นภาคอีสาน เป็นต้น

3. การลงทุน (Investment) ในระยะยาวหาก Digital nomad ชื่นชอบการอยู่ในพื้นที่จนตัดสินใจอยู่ยาว และลงทุนทำธุรกิจในพื้นที่ ซึ่งการลงทุนนี้จะทำให้พื้นที่ที่มีเปิดเงินลงทุนเพิ่มขึ้น เกิดการจ้างงาน และได้รับการถ่ายทอดทักษะ เช่น Silicon Valley ที่เป็นแหล่งรวมผู้มีทักษะ IT ทำให้มีการลงทุนตั้งบริษัทขนาดใหญ่ และ Start up ในพื้นที่จำนวนมาก

4. เสริมแกร่งภาคท่องเที่ยว (Resilience) ถือเป็นประโยชน์หลักต่อภาคการท่องเที่ยวในพื้นที่ เนื่องจากช่วยเพิ่มการกระจายตัว (Diversify) ของการท่องเที่ยวในพื้นที่ อาทิ ① กลุ่มนักท่องเที่ยว (เพิ่มความหลากหลายกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีพฤติกรรมต่างกัน) ② พื้นที่ท่องเที่ยว (เมืองใหญ่เป็นที่พิกศูนย์กลาง และเที่ยวเมืองรองใกล้เคียง) ③ ช่วงเวลาท่องเที่ยว (พักในช่วง Low season เพราะชอบความสงบ) ④ ธุรกิจที่ได้ประโยชน์หลากหลาย (นิยมพักที่พักราคาเล็ก/กลาง มีพฤติกรรมบริโภคแบบ Local alike ทั้งสินค้าและบริการ)

จำนวนผู้เยี่ยมเยือนภาคเหนือเฉลี่ยต่อเดือน
ปี 2560-2562 (ล้านคน)

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา คำนวณโดย คณะผู้จัดทำ
หมายเหตุ : ฤดูท่องเที่ยว ค.ค.-พ.พ. นอกฤดูท่องเที่ยว มี.ค.-พ.ย.

ความท้าทายต่อพื้นที่

แม้ว่าจะยังไม่เห็นผลกระทบเชิงลบของการเข้ามาของ Digital nomad ในพื้นที่ภาคเหนือ

แต่จากการถอดบทเรียนของต่างประเทศ พบว่า การเข้ามาที่มากจนเกินไปอาจก่อให้เกิดความท้าทายกับประเทศเจ้าบ้านได้เช่นกัน ดังนี้ ...

1. การเปลี่ยนแปลงของชุมชน (Gentrification) จากคนในท้องถิ่นเป็นของนายทุน จำนวน Digital nomad ที่เข้ามา มาก มีส่วนทำให้ราคาที่อยู่อาศัย และค่าครองชีพสูงขึ้น อาจส่งผลให้คนในท้องถิ่นต้องอพยพออกไปอยู่ชานเมือง นอกจากนี้ บางพื้นที่เกิดการประท้วงต่อต้านการเข้ามาของ Digital nomad อาทิ เม็กซิโก ชิลี โรมา และลิสบอน รวมถึงการกลืนวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของ Digital nomad ผู้ประกอบการในพื้นที่มีการปรับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเดิม อาทิ การดัดแปลงรสชาติอาหาร

2. อื่น ๆ อาทิ การเข้ามาเพื่อหลบหนีจากความผิด หรือเข้ามาทำสิ่งผิดกฎหมาย รวมถึงการทำลายสิ่งแวดล้อม

4. ข้อเสนอแนะเพื่อดึงดูด Digital nomad และแนวทางสร้างโอกาสให้กับพื้นที่

3 แม่เหล็ก

ดึงดูด Digital nomad คุณภาพ จากความเห็นผู้เชี่ยวชาญและถอดบทเรียน

พัฒนา
โครงสร้างพื้นฐาน

รัฐ/เอกชนสร้างแรงจูงใจผ่านโครงสร้างพื้นฐานและองค์ประกอบในพื้นที่ (1) VISA ที่สอดคล้องกับความต้องการปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ภาคเอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาปรับเพื่อดึงดูดเพิ่มขึ้น (2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง สาธารณะ ความปลอดภัย สถานพยาบาล และสถานที่รองรับการทำงาน ซึ่งปัจจุบันมีแผนพัฒนาในหลายหน่วยงาน อาทิ แผนระเบียบเศรษฐกิจภาคเหนือ (NEC) (3) พัฒนากิจกรรมภาษาต่างชาตของคนในพื้นที่

ประชาสัมพันธ์

ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีอยู่แล้ว เพื่ออำนวยความสะดวกให้อยู่ในพื้นที่ได้สะดวกสบาย เช่น การใช้ระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) ของประเทศไทย และระบบเพย์นาว (PayNow) ชำระค่าสินค้าและบริการระหว่างประเทศไทย – สิงคโปร์ และ ระบบ Thai QR payment ที่ชาวมาเลเซียสามารถใช้ชำระค่าสินค้าและบริการในไทยได้โดยตรง (แทนการใช้บัตรเครดิต/เดบิตต่างประเทศมาดเงิน และการชำระสินค้าผ่านเงินสด)

แก้ไขจุดบกพร่อง

แก้ไขจุดบกพร่องของพื้นที่ อาทิ แก้ไขปัญหามลพิษ โดยเฉพาะปัญหาหมอกควัน รวมทั้งหาแนวทางป้องกันอาชญากรรม และอุบัติเหตุบนท้องถนนในพื้นที่

ทั้งนี้ เนื่องจากผลของนโยบายสนับสนุนการเข้ามาของ Digital nomad ยังไม่แน่ชัด ทางเราสามารถจัดทำพื้นที่ทดลอง หรือ “Sandbox” เพื่อติดตามผลของมาตรการและการเข้ามาของ Digital nomad ก่อนได้ เช่น การทดลองให้ VISA ที่เงื่อนไขยืดหยุ่นมากขึ้น การเพิ่มความสะดวกในการต่อ VISA การสร้างพื้นที่ให้สิทธิการลงทุนพิเศษสำหรับดึงดูด Digital nomad เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อให้ท้องถิ่นได้ประโยชน์มากที่สุดควรมีแนวทางเพิ่มโอกาสให้กับพื้นที่ดังนี้ ...

3 โอกาส ที่ท้องถิ่นจะคว้าไว้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปรับรูปแบบธุรกิจให้สอดคล้องกับพฤติกรรม Digital nomad

-

การท่งเกี่ยวข้อง

  - สร้างเรื่องเล่า โปรโมทจุดเด่นของสถานที่/กิจกรรมที่ท่องเที่ยว
  - ประชาสัมพันธ์ให้ตรงจุด ตามช่องทางที่กลุ่มเป้าหมายใช้ เช่น tripadvisor

โรงแรม/ที่พัก

- มี Package การพักระยะยาวและยืดหยุ่น (แบบรายเดือน/สัปดาห์)
- มีการติดตั้ง อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูง
- สร้าง community ผ่านกิจกรรมในพื้นที่ส่วนรวม (ที่พักแบบ Co-living/working space)

ส่งเสริมการถ่ายทอดทักษะ (Skill transfer)

- ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายกับคนในพื้นที่ ผ่านการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวหรืองานสังสรรค์
  - สร้างโอกาสในการถ่ายทอดความรู้และสร้างเครือข่ายที่แน่นแฟ้นมากขึ้น หรือ นำสื่ออินโฟการถ่ายทอดทักษะ (เช่น การนำชั่วโมงการเป็น guest speaker ให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัย) มาเป็นสื่ออินโฟในการขอต่อ VISA เป็นต้น

กระจายพื้นที่

- ประชาสัมพันธ์ เมืองที่มีศักยภาพให้เป็นที่รู้จัก โดยเฉพาะเมืองรองที่มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าเมืองหลัก รวมถึงประชาสัมพันธ์เอกลักษณ์ กิจกรรมและเทศกาลประจำแต่ละท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นที่เมืองรองในภูมิภาค ซึ่งจะช่วยเพิ่มความแข็งแกร่งแก่การท่องเที่ยวในภูมิภาค ผ่านการกระจายพื้นที่ท่องเที่ยว รวมถึงกระจายค่าใช้จ่ายให้กับธุรกิจในพื้นที่มากขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้สนับสนุนข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะ

- ดร.โพธิ์ พัญญ์รุ่งโรจน์ ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ดร.กวรรณ สิงทร หัวหน้าศูนย์วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ดร.มานิตา มิวจันทร์ อาจารย์ภาควิชาการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- คุณมาร์ติน เพ็นสกี-สตาซิ่ง ที่ปรึกษาอาวุโส อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- คุณ John Ho, Co-founder, Alt_Chiang Mai
- ดร.กอบกิจ อิศรชัชวรัตน์ รองประธานกรรมการ หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่
- คุณปรกฤกษ์ สายหิสดิ กรรมการเลขาธิการ หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่